

UN' ALTRA SOGRA

COMEDIA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

ABELARDO GOMA

Estrenada ab aplauso extraord'nari la nit del 5 de Maig de 1884
 en lo teatro del Tivoli,
 a benefici de la dama caracteristica D.ª **Agneta Menner**

—s.—
 Preu **UNA pesseta**
 —s.—

BARCELONA

BIBLIOTECA DE «LO TEATRO REGIONAL»

Cabras, 13, segon, primera

1893

1802 1811 1820

A

D.ª Concepció Palá

Visí l' éxit satisfactori que va obtenir aquesta comedia, y coneixent los mérits y condicions que á vosté l' adornan, no he reparat un moment al imprimir la obreta, en dedicarli y esperar que será del agrado de tan celebrada actriu, la insignificant mostra d' admiració y respecte que li professa son segur servidor,

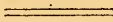
L' AUTOR.

REPARTIMENT

—iv—

Personatjes	Actors
ELVIRA, 25 anys..	D. ^a M. ABELLA
SRA. GRACIA, 55 id.	» A. MONNER
SR. ANTON, 50 id..	D. J. CAPDEVILA
PERICO, 30 id.	» LL. LLIBRE

Per dreta y esquerra la del actor

Aqueixa producció es propietat del autor, y sens,son permis no podrà ser traduhida, reimpressa, ni posada en escena.

Queda fet lo dipòsit que marca la ley.

Lo delegat del «Arxiu lirich-dramàtic», de D. Francisco Perez Pol, (Roig, 24, entresuelo, Barcelona), es l'únic encarregat d'autorisar las representacions y á ell deuen dirigirse tots los teatros y societats particulars, á escepció de la Empresa de don Ignasi Elias, que podrà posar en escena la referida producció deixant de satisfer los drets del autor.

ACTE ÚNICH

Lo teatro representa una sala: porta al foro, que dona al corredor; un' altra porta à cada costat. A la dreta de la porta del fondo, una consola ab jerros, candelabros, etc. A l' esquerra, sofà, y un quadro gran ab un retrato antich, pintat á l' oli, d' un senyor vell, col·locat sobre del dit sofà. Tauleta de cusir, à la mateixa má. Silleria; un silló à la dreta. Alfombra y varios quadros no molt grans, per no confondre lo del retrato.

ESCENA PRIMERA

ELVIRA y PERICO: ella ocupada en una labor; ell, passejantse de dreta à esquerra del escenari y reflexionant diu:

PER.   ¡Ja m' ho deyan los companys!...
            ¡no 't casis, home, Perico!...
            ¡mira que rebrás un mico!...
            ¡te 'n veurás los desenganys!...
            Pero, cá; no 'ls escoltava;
            com cap d' ells era casat...
            Mes, jo, 'm creya, la vritat,
            que l' enveja se 'ls menjava.
            ¡Tan de bó 'ls hagués cregut,
            que jo haguera tret la rifa!
            ¡La sogra!... si hasta esgarrifa
            sentí 'l nom, de tant que put.
            ¿Digas?... ¿no es cert lo que dich?
            ¡Respón, dona!

ELV. ¡Bè ho veig prou!

PER. Es clar qu' ho veus; ¿y no 't còu que jo 'm vegi ab tal fatich?

ELV. Mes, repara que m' es mare.

PER. ¿Y ab aixó, què 't pensas dir?

¿Creus que jo, tinch de patir perque es ta mare?... ¡No encare!
Saps qu' ab mi no hi té cap dret.

ELV. No t' ho vull pas sostenir.

PER. Es que já ho pots torná á dir;
no hi té dret ni tort.

ELV. (Ap.) ¡Pobret!

PER. Ja saps que cuan vá entrá á qui,
li vaig dí:—Es mal lo que fem;
perque 'ls dos, no filarém —
Y ella va dir:—Si, home, si.—
Ja ho has vist tú, si hem filat.

ELV. Es clar.

PER. Com lo gat y 'l gos;
ni un sol rato de repós
sent ella aquí, m' ha tocat.

Ja veus que no parlo en broma.

¡Tenir sogra!... ¡qui ho diria!...

Ja es la pitxor malaltia
que pot arrastrar un home.

ELV. Tot aixó que dius, es palla;
ves jo qu' es lo qu' hi puch fer...

PER. ¡Si tot 'se pogués desfer!...

ELV. ¿Qué?... (Ab ansietat.)

PER. Desfeya á n' ella... (Furiós.)

ELV. ¡Calla!

PER. Saps que cuan jo trevallava,
lo gendre era lo seu Déu;
com gastava tot lo meu,
tot lo seu arreconava.

Mes, com are s' ha estroncat
lo filó, no tenint feyna,
tinch por qu' un día ab un' eyna
cometi un assassinat; (Moviment d' Eleira.)
mes, per llibrarm' d' aquet fet,
demano á Déu, de tot cor:
—¡Senyó, avants d' aquesta sort,

(Alsant las mans al cel.)

peleulo al pobre Peret!—

ELV. No diguis aixó, Perico,
qu' hasta 'm fas esgarrifar.

PER. Es que no 'm puch aguantar...
Callaré si 't mortifico.

- ELV. Es clar; si no hi ha remey...
- PER. ¿Remey?... prou que 'n trobaria.
- ELV. ¿Quin?
- PER. Mira; l' escanyaria.
- ELV. ¡Calla boig!... ¡vaya una lley!...
- PER. Prou veig que 'l que 's vol no 's logra;
perque jo proposaria
la lley, que 'l que 's casaria,
de primé 's menjés la sogra.
- ELV. Lo qui hò fès ja estava fresch.
- PER. Com que, prou s' atiparia
aixi, encar' estalviaria
tots los cuartos del refresch.
Per có, es clar; tindriam fama
d' antropófagos; bé, ¿y qué?
ningú crech que 'ns donés re;
aixi un mal no s' esparrama.
¡Cuán penso ab aquèll bon sou
que la casa á mi 'm donava!...
Tant com volia guanyava,
fins que vá entrá 'l socio nou.
Poch temps después, vé la febre;
tot ja vá de cap girell,
y, afegeix á n' al tropell
lo pitxó; la casa quiebra.
Per có, es clar, qu' are ta mare
no 'm pot veure ni dragar,
perque 'n lloch d' arreconar,
te de treurer los séus are.
- ELV. Bé 's veu prou.
- PER. ¡Y tal, si 's veu!...
Donchs, escolta.
- ELV. Digas.
- PER. Mira:
d' avuy á endevant, Elvira,
á casa no hi posa un peu.

ESCENA II

Dits y la senyora GRACIA, qu' havent escoltat l' ultim vers, diu

- GRACIA. No; pero n' hi poso dos. (Entrant.)
- ELV. ¡La mare, Déu meu! (Ap.)
- PER. ¡La sogra! (Id.)
- GRACIA. Tot cuant jo desitxo, 's logra

sense fé esfòrs xich ni gros.

Si haig de servir de destorp, *(Ab sorna.)*
tot seguit m' apartaré...

¿Qué us heu tornat de paper?...

PER. ¡Mal com no se 't menja un corp! *(Ap.)*

GRACIA. ¿Qu' heu quedat sense paraula?...

¿Periquet, qu' es lo que 't passa?

PER. ¡Aixó ja es un xiquet massa!

¡Apártat! *(Agafant la tauleta de cusir.)*

ELV. ¡Deixa la taula! *(Dètenintlo.)*

GRACIA. ¡Dèixal fé á n' aquest Mil-homes.

á veurer qu' es lo qu' intenta?

PER. Sigui, si vol, més prudenta,

que no estém aquí per bromas.

GRACIA. Bé; ¿qu' hi dius tú á tot aixó?...

¡Bon descans té ab tú, ta mare!...

PER. ¡Sa mare li diu encàre!...

GRACIA. Soch sa mare, si senyó.

PER. ¡Surti d' aquí!

GRACIA. No 'm mouré.

ELV. ¡Perico! *(Plorant.)*

PER. Senyora Gracia...

Faré avuy una desgracia.

li juro; surti al carré!

ELV. ¡Perico meu, per favor,

cálmate!... ¡Mare, no s' enfadi!

GRACIA. No 't creguis pas que m' agradi

que 'm posi com un drap tort.

PER. Donchs, es tot lo que 's mereix,

y, si acás no té memoria,

posi atenció en una historia

que vostè no desconeix,

puig qu' ab tots los seus instints,

mala fé y altras raresas...

(Elvira s' aixeca y se 'n vá.)

¿Te 'n vás?

(A Elvira, qu' ho afirma ab lo cap)

GRACIA. Per sentir ximpleras,

ja fas bè, d' anarten dins.

ESCENA III

PERICO y la senyora GRACIA.

PER. Fà cosa d' uns cinch cents anys...

GRACIA. ¡Deixam pendre una cadira! *(Sorpres.)*

PER. Ja fá bé, ja.

GRACIA. ¡Si delira! (S' assenta.)

PER. ¡Deliro!... ¡los desenganys!
¡he dit cinch cents, per dir cinch!

GRACIA. Bueno, bueno, digas, si;
que després me toca á mi.

PER. Cap inconvenient hi tinch.
Fa cinch anys que 'm vaig casar,
com sap vosté y tots sabem:
jo, al frente d' un magatsèm;
y ab sou més que regular,
sostenia aquesta casa
com si fós un rich hereu,
y, en fi, no tenia preu
lo goig nostre, en forta basa.
La pau, la tranquil·litat,
l' armonia, 'l nostre amor,
lo qu' aquí gosava 'l cor...
aixó tot se 'ns ha acabat.
Vosté sap que fa com cosa
d' uns tres anys qu' está ab nosaltres
perque 'ns va dir:—A vosaltres
no us faré jo gens de nosa;
viuré més acompanyada,
y hasta us puch fer de minyona;
perque si entra un' altra donà
li tindréu de dar soldada.
Jo vos aniré á comprar
y us puch fer la demés feyna;
vosaltres, com rey y reyna,
res tindréu que desitjar.—
Jo, ve, ent tanta ventatja
é instat sempre per l' Elvira,
vaig fé alló de... arronsa-estira...
y al poch temps... ¡pam!... l' equipatje.
Jo, ja 'm vaig veurer ferit,
pero vaig dir: Preu paciència;
mes, al veurer sa presencia
vaig trobarme penedit.
Per có sempre vaig callar
per no dá un disgust á n' ella; (Per Elvira.)
mes, debía nostra estrellà
ser l' haverla de tastar;
perque al poch temps de sé aquí
no mirava en disgustarnos,
contradí en tot, y atiparnos
de rahóns, com se sol di.
Si 'ns queixavam del menjá

per ser tot de costúm vella,
vosté deya ab cantarella:
—Prou bo qu' es lo bacallá.—
Mes, com qui res hagués dit
perque ja es prou gata maula,
un' hora ó altra, aqui á la taula
treya, bacallá bullit.

Qu' era un menjá delicat
vosté deya si 'ns queixavan;
y á l' altre ápat, s' assentavan,
y ¡pam! bacallá ofegat.

—Portins alguna costella
per diná ó bé per sopá.—
Donchs, bunyols de bacallá
petavan á la paella.

Si deyam:—Fassi croquetas
de gallina ó de lloillo,—
á taula 'ns treya un plátillu
fet de bacallá ab monjetas.

Vosté prou devia dir:

—¿Del menjá que 't dono 't cansas?

Aixó ray, bacallá ab pañsas
y pinyons, ¿qui mana aquí?—

Sap que, carn ab muxarnons
á nosaltres be 'ns agrada,
donchs vosté, tossuda... y nada;
menjéu bacallá ab sigrons.

Nosaltres, es clar, confusos,
veurer qu' ab tot s' oposava,
fins que 'ns passava, y nos dava
més tart, bacallá ab ous dúsos.

Si voliam mandonguillas,
vosté ¿sí? bacallá ab trampa,
que, 'l nom sol, hasta m' enrampa
los brassos y pantorrillas.

Demana va jo un biftek,
ó un cervell, y lo que veyas,
un plat de trossos com teyas,
y era al fi, bacallá sech.

Jo, 'l menjá, may com un duch
hí demanat; pero al menos
si volém menjá rellenos,
no 'ns dongui bacallá ab such.

—No 'ns en fassi tant!—Deixauna.—
vosté deya ab alegría;

y á taula, al vespre surtia,
es clar, bacallá á la llauna,

—Aixó, no es la menja meva!...

fássins, ó llengua estufada,
ó si vol, sipia ofegada...—
donchs vosté, bacallá ab seba...
Bacallá en lloch de rostit,
y si anavan molt baratas
feya bacallá ab patatas,
ó ab tomátech, ó fregit,
ó ab sanfaina, ó be ab arrós,
ó ab dimonis de l' infern;
qu' un patir, may, més eteru
no hi pot ser; ¡si es horrorós!...
¡Més bacallá del que 's pesca
aqui 's menja sens' igual,
fins ne fá á la provensal,
viscaina y marinesca.
Y d' aixó estich embafat,
y per çó á casa no 's gosa;
vosté á casa há dut la nosa
y hasta 'ns ha embacallanat.
Mes no sé com há sigut,
ó un voler de Deu será,
que, menjant tan bacallá
no 'ns haguém tornat tots muts.

GRACIA. Donchs aboca, home; enrahona;
¿encare no estás prou fart?

PEE. Aixó, es la primera part;
ara escolti la segona.

GRACIA. ¡Es que tinch un cap aixins... (Gros.)
Periço, cap dúpte 't cápiga!

PER. Es qu' encare vuy que sápigam
quíns eran tots los seus fins.

GRACIA. ¿Los méus fins, dius?... veyám, parla.

PER. Si senyora; cuan vosté
vã entrá aqui, vá ser porque
vã pensar que á l' acceptarla,
tot lo seu estalviaria,
y ab l' excusa de servirnos
buscava sols l' impedirnos
la pau qu' á casa hi havia;
aquest era 'l seu afany,
y com es tan mala pua
no ha fet may res sense eua;
no 'm digui pas qu' es engany.
Vosté, 'l teatro ha criticat
dient que allá, tota la gent
se perverteix al moment;
del café igual ha parlat;
d' aná 'ls toros, lo mateix;

aná 'l ball, es 'ná á l' infern;
y no mira 'l pati etern
que 'ns hem fet, menjant de peix;
y además de tot aixó
después que ja prou atissa
posant mal, mes tart, á missa,
cop de puny *que te crió.*— (*Fent santus.*)
L'avaricia la domina,
y, com qu' en tot té que di,
si 's vá aquí, perque 's vá aquí;
si 's vá allá, també rondina.
De 'l que faig, tinch llibertat,
y en tot prenc las meas mida-;
vosté, anant y dient mentidas
de tot, busca la vritat.
Sens mirar vosté allá 'hont toca,
lo seu nom fins hi perilla,
puig que, deshonra la filla,
la mare ab sa propia boca.

GRACIA. ;Perico! (*Picada s' alsa.*)

PER. Espera un' estona

GRACIA. Es que, ja hi escolfat prou.

PER. Ja m' ho penso que li cou,
pero no s' hi enfondi, dona.

Segui un xich. (*Ab carinyo forsat*)

GRACIA. (*Ap. assentantse*) ;Ay, jo 'm fonch tota!

PER. Aixís.

GRACIA. (*Ap.*) ;No hi veig de cap ull!

PER. (*Id.*) No mes falta arrencá 'l bull
y tot seguit, ;bóm!... explota.

(*Alt.*) Com deya: no poguent més
aguantar aquesta vida

per cap costat, desseguida

he dit:—Noya, precis es (*Per Elreia.*)

que surti ta mare, ó jo;

perque jo, ja hi sufert prou;

ó busquemnos un pis nou,

ó ella toca 'l pirándó.—

GRACIA. Dochs si me 'n vaig, algún dia
vos vull veurer plens d' apuros.

PER. Guardo encare uns cuants cents duros
per lo que jo ja 'm temia.

GRACIA. ;Llampus! (*Ap*)

PER. Ará si vol, pot
pendre la paraula en pró,
ó bé en contra, que 'l qu' es jo
no diré ja ni un sol mot.

Vaja, ja l' escolto: digui.

GRACIA ¡No puch més! (S' alza resoluta.)
PER. ¡Bó! (Sorprès.)
GRACIA. (Se 'n vá.) ¡Ja 'us veurém!

ESCENA IV

PERICO y ELVIRA, surtint.

ELV. ¿Qué se 'n vá? (Per sa mare.)
PER. Si; ja riurém.
ELV. Temo que la mort li sigui
l' enrabiada qu' aquí ha pres.
PER. No t' espantis, aixó ray,
las sogras no 's moran may
mentres viuhén.
ELV. Vritat es.
¿Pero, que t' has proposat
per dirli lo que li has dit?
PER. Prou qu' ho pots haver sentit;
que volém la llibertat.
ELV. ¿Mes, ahont vols are que 's figui
la pobra, ab tots los seus anys?
PER. Ella s' hà buscat los danys;
sent aixís, que 's mortifiqui.
¿Qu' es lo que desitjas tú,
viure ab ella ó viure á mi?
ELV. Viure ab tú.
PER. ¿Viure ab mí?
ELV. Si.
PER. ¿M' estimas donchs?
ELV. Com ningú
podrá may, més, estimarté.
PER. ¿Pues, consents ab lo tractat?
ELV. Per está ab tranquilat
precis m' es, tal gust donarte.
Pero ¿qué 's dirá de mi
si se sap tot, desseguida?
PER. Qu' hem tornat de mort á vida,
será lo que 'ns podrán dir.
Mes, ja qu' hem quedat entesos
es en vá! I pensarhi mes;
tranquilisat, que molt es;
¡sí viurém com uns marquesos!
Arc adiós, ¿ho sents?
ELV. ¿Te 'n vas? (Trista.)
PER. Elvira, 'l deber m' ho mana;

- contó qu' aquesta setmana
surtirém per fi, del pas.
- ELV. ¿Cóm ho saps?
- PER. Ja t' ho diré;
per ara pren paciència;
vaig á fé una diligencia
y en tornant t' ho explicaré.
- ELV. Adios, donchs.
- PER. Adeu, Elvira.
- ELV. No tardis pas á veni.
- PER. Desseguida seré aquí:
descansa. (*Agafa 'l sombrero y se 'n va.*)
- ELV. (*Ab goig.*) ¡Per mi delira!

ESCENA V

ELVIRA, posantse á prop la tauleta, per cusí.

¡Pobre Perico; m' estima! ..
Ell tan sols es ma alegria;
èll tan sols, que ni un sol dia
son carinyo m' escatima.
Mon desitx, es son desitx;
mon amor, es son amor;
pues tots dos, tenim un cor
qu' èll ne guarda mitj, y jo, mitj
Altre Déu per mi no hi ha,
què 'l del cel, y mon espós.
¡Lo que 's gosa cuan son dos
que 's volen, no 's pot contar!
Sent soltera, demanava
per pogué aná 'l cel, ser monja;
y èll, es la mitja taronja
que 'l meu cor necessitava!

ESCENA VI

ELVIRA y la Sra. GRACIA, qu' entra molt acalorada.

- GRACIA. ¡Elvira! ¿ahont es aquell tuno?
¡No vinch pas poch esmolada!
- ELV. ¡Mare meva!... ¿altra vegada? (*Assustada.*)
- GRACIA. Dispensa si t' importuno;
pera ¿ahont es aquell traïdor

- qu' ab mi s' ha desvergonyit?
- ELV. No hi es.
- GRACIA. ¡Qué dius!
- ELV. Ha surtit.
- GRACIA. ¿Ha surtit?... bueno, millor;
aixis no 'ns destorbará.
- ELV. ¿Qué vol fer?
- GRACIA. Qu' ab mi vindrás.
- ELV. ¿Deixá á n' éll?... no ho cregui pas;
l' Elvira aixó no ho farà.
- GRACIA. Dochs ja t' ho faré fer jo.
¡Ell está escomunicat!
- ELV. Si no t' cap mes pecat,
aixis no 'm farà pas pó.
- GRACIA. ¡Mireus la mosca dormida
com respón cuan li convé;
mireus qui volía ser
monja, y está pervertida!
- ELV. Mare, dexiu correr tot,
creguim; aixó es un mal plan.
- GRACIA. ¿Un mal plan?... Ja estás callant.
- ELV. Donchs aixis no diré un mot.
- GRACIA. Es que tens de vení ab mi;
despedeixten d' aquest home... (*L' agafa.*)
- ELV. ¡Qué diu are!... ni per broma,
¡may, no puch; jo 'm quedo aquí!
- GRACIA. Soch ta mare, y dech mirar
pel ben estar de la filla.
- ELV. La filla aquí, no perilla;
sols te aquí son ben estar.
- GRACIA. Pots estar dónchs tú ben cega
estimant á ton marit,
y éll t' enganya y t' ha aburrit,
y en brassos d' altres s' entrega.
- ELV. ¡Mare!
- GRACIA. ¡D' un home aixis temna!
¡Fugim; que se 'n penedeixi!...
- ELV. ¡Mare meva, no menteixi
d' aquest modo, que 's condemna!
- GRACIA. No menteixo, es la vritat;
y ademés de lo qu' hi dit,
s' ha fe' jugador de nit
sols per no ser vigilat.
- ELV. ¡Es fals!
- GRACIA. ¡També té un silló
al trayato de Rumeya! (*Fentse creus*)
- ELV. ¿No més un?... vegi, jo 'm creya
que 'n tenia un batalló.

- GRACIA. Tot lo dia es al cafè;
juga al quilto y á billar,
qu' es un joch que surt molt car.
- ELV. No 's cansi, no la creureu.
- GRACIA. Tens de creureu, jo t' ho juro.
- ELV. Mes, vostè ¿cóm ho sap tot,
que ho explica mot per mot?
- GRACIA. ¡Aixó si qu' es un apuro! (*Ap. pensant.*)
Perque m' ho ha dit lo sereno.
(*Alt de repent.*)
- ELV. ¡Vamos, més no 's pot menti! (*Ap.*)
¿Vol que li preguntí? (*Alt.*)
- GRACIA. Si.
- ELV. ¡Aixó es massa!.. (*Ap.*) ¿Diu sí?.. bueno. (*Alt*)
demá cuan vindrá per 'xó
li pregunto... (*Senyalant la paga del sereno.*)
- GRACIA. Aném...
- ELV. Jamay...
- GRACIA. ¡Vull que vinguis! (*L' agafa.*)
- ELV. ¡Per Déu, ay!

ESCENA VII

Dits y PERICO, qu' al entrar, y veyent lo que passa corre á la
Sra. Gracia y agafantla pel coll, diu:

- PER. ¿Vols qu' aquí l' escanyí? (*A Elvira, fentho.*)
- ELV. ¡No! (*Ab un crit.*)
(*Perico la deixa.*)
- GRACIA. ¡Tu te 'n guardarias! (*Cremada.*)
- PER. ¡Sí!
¡Si que á fé, me 'n guardaria!
Per vostè 'm convertiria
si fos precis, en butxi.
- GRACIA. ¡Noya, Elvira!...
- PER. ¡Eu hora mala,
surti, que jo no respiro!...
¡Surti corrents, ó la tiro
promte pe l' ull de l' escala!
- ELV. ¡Perico!
- GRACIA. Demá vindré
pe 'ls mobles.
- PER. Aixís despatxo.
¡Ah; miri! aquest mamarratxo

- si no 'l treu, li cremaré. (*Pe'l retrato gros.*)
GRACIA. Ja 'l tréuré.
PER. Li destaróto
ó bé 'l llenso, que 'l qui 'l troba
lo porta á la Bonanova
creyentse qu' es un exvoto.
GRACIA. Es lo cuadro del besavi.
PER. Bé. bé; sigui de qui sigui:
y enlestim; cuan vosté estigui
toqui 'l dos, que vuy qu' acabin
los trastorns d' aquesta casa.
GRACIA. Mes nosa ja no os faré.
Adèu, filla.
(*Se 'n và plorant, y Elvira plora també.*)
PER. Passiho bé... (*Pausa.*)
Ja es fora la bala rasa. (*Ap.*)

ESCENA VIII

ELVIRA y PERICO

- PER. ¿Qué tens, dona?
ELV. (*Plorant.*) ¿Es una mare!...
PER. ¿Y 't sap greu tenir pau?
ELV. May;
pero á mí 'm causa un esglay
lo qu' acaba de passá are.
PER. Promte se t' olvidará,
y hasta podrás alegrarte
si no m' enganya la carta
qu' are m' acaban de dar.
Al moment d' entrar jo aquí,
lo carter me l' ha donada.
Mira, encare está tancada:
¿vols que la llegeixi?
ELV. Si.
PER. Donchs l' obro. (*Ho fá.*)
ELV. ¿Què deurá ser?
PER. ¿Qu' ha de sè?... ¡un mar de delicia!
ELV. ¿Vols dí una bona notícia?
PER. Ja veurás; escolta bè:
(*Llegint.*) «Estimat amich Perico:
«sobre 'l que 'm vas demanar,
«res te puch proporcionar,
«y al moment t' ho notifíco

«per no ferte en vá esperar.
«La casa, ja está surtida
«d' un sens fi de dependents,
«vuit mossos, trenta aprenents,
«cuatre raspas, dugas didas,
«mesiressa, amo y deu parents,
«en fi; crech que son setanta
«los qu' en dita casa viuhen,
«y varios qu' hi sentit, diuhen
«que en un cuartel no n' hi ha tanta
«de gent, y hasta á mi m' ho escriuhen.
«Mes, per có jo, faré passos;
«miraré per altra part,
«pues, per tú, may se 'm fá tart;
«tinch bonas camas y brassos: •
«Adeu; ton amich: Llopart.

(*Declamant.*) ¿Veus? tot marxa vent en popa.

ELV. Perico, aixó vá molt mal.

PER. Tot son desgracias.

ELV. ¡Oy tal!

PER. ¿Tens pá sech?... (De *repent.*)

ELV. (Ab *estranyesa.*) Si...

PER. Donchs fes sopas.

ELV. Vés; tú sempre estás per broma.

PER. ¿Qué vols que 'm mati?

ELV. Aixó no...

PER. Tampoch ho desitjo jo...

ANTON. ¡Déu los guard! (Desde *dins.*)

ELV. ¡La veu d' un home!

ANTON. ¿Se pot entrar?

PER. ¡Tiri avant!

ANTON. Donchs, ab permís. (Entra.)

ELV. (Ab *alegría.*) ¡1.º oncle Antón!...

ESCENA IX

Dits y lo senyor ANTON.

PER. ¿D' á hont surt?

ANTON. Vinch de voltá 'l mon.

PER. ¡Vaya una sorpresa!

ELV. ¡Y tant!

PER. Donchs ¿ja ha tornat de l' Habana?

ANNON. Per are 'm sembla que si.

PER. Home, es clar; val més així.

ANTON. ¿Qu' hi vols fé? á mi ningú 'm mana.
¿Y qué tal, esteu ben bons?

ELV. Per are gracias á Déu...

ANTON. ¿Be tindreu algun hereu?

PER. No tenim prou patacons.

ANTON. No t' espantis per dinés;
diné ray, prou que se 'n fa;
lo ser rich jo vaig lográ
sens pensar ni saber res.

PER. ¿Cóm pot ser?

ANTON. Del següent modo.

Menjava en un restaurant
que, servían molt en gran,
bastant bé y molt acomodo.
Allí sempre 'ns reuniam
á la taula, los mateixos
sis ó set; y ab un d' aqueixos,
jo y ell, sempre discutiam
de negocis, de 'l govern,
Cuba, naps ó bé *xarbias*;
passant d' aquet modo 'ls dias,
no 'ns deixavam ni un moment.
Fins que un dia, tot parlant,
vaig saber qu' era molt rich,
y á l' instant penso: ¡jo 't flich!
¡tú tens la sort al devant:
donchs no perdis l' ocasió!
jo que ¿sí? que 'm determino
per demanarli un destino:
jo volia ocupació,
pues menjar sense guanyar
no dona cap benefici.

PER. Més, ¿quin art, ó quin ofici?...

ANTON. Calla, deixam explicar.

Deixava diners, al vuit
per cent, y era negociant...

PER. ¿De qué, de farina y grans?

ANTON. No; tractava ab aygua-cúit.

PER. ¡Ah, ja!

ANTON. Sense cap reparo
me va pendrer per escriurer,
poguent d' aquest modo viurer;
y, al morir ell, va deixarho
tot en nom meu, perque jo,
mentres vaig sé á casa seva
no tenia un' hora meva,
cap classe de distracció,

Mes un cop va sé inort ell,
veientme libre d' apuros
y voltat de tants mils duros,
al moment faig lo farsell.
Allavors, prencb sens tardar,
passatje per Barcelona...
y, aquí arriba una persona
qu' ab ella, re os pot faltar,
pues aquí, lo meu intent,
es, seguir 'l mateix negoci,
del qual, t' admeto per soci
si ho acceptas, al moment.

PER. Oncle, á mi molt greu me sap,
perque 'm falta 'l principal,
no tenim cap capital...

ANTON. No tinguen cap mal de cap;
no os en vull cap de diné,
que, jo may me 'n veuré 'l fi;
;si també m' haig de morir!..
Tú no hi tens de posar ré.

ELV. Pero, ¿cóm vol que nosaltres,
paguém tal desprendiment?

ANTON. Sols me podeu fer content
deixantme viure ab vosaltres.

PER. No hi ha inconvenient.

ELV. Es clar.

ANTON. Donchs, corrent; ab companyia
viuré jo ab més alegria
que, fa de mes bon passar.
;Ah!.. si os falta alguna cosa
diguéumho sense reparó.

PER. ;No!

ANTON. Com qu' hauré do deixarho,
cuan me mori 'm farà nosa.
Feu que á mi no 'm falti ré
que los meus diners son vostres.

PER. ;Qué n' hi hem dit de Pare-nostres!

ELV. ;Uy!...

ANTON. ;Gracias!

PER. No hi ha de qué.

ANTON. ¿Y, escolta? ¿A qué 't dedicavas
tú?... ¿tens alguna carrera,
art... ó... de quina manera
lo temps, hasta are empleavas?

PER. M' estava de dependent
principal en una casa,
que, per mi, era una gran basa,
pues n' estava molt content.

Fa com cosa de sis mesos
que la casa va quebrar,
perque un socio nou va entrar

(Ab malicia.)
Y...

ANTON. No parlis mes, entesos.

PER. Ara jo estava esperant,
pues va escriurem un amich,
dihentme:—Tant sols per tú, estich
fent passos y basquejant.—

ANTON. Pero això, sens' un recó *(dins.)*
fa de molt mal esperar.

PER. Es qu' encare 'ns va quedar
bastant de 'l que hi guanyat jo.

ANTON. Aixís, ja és un' altra cosa.
Mes, ¿qué tal, te tracta be? *(A Elvira.)*

ELV. No 'm puch pas queixar de re.

ANTON. Aixís, donchs, es com se gosa.

Ara tú, escriu al amich,
que no 's cansi inútilment;

I' hi dirás que de repent
has tornat de pobre á ríchi.

PER. Si ho vol vostè, així 's farà.

ANTON. Mes are 'm teniu de dir:

¿qué 's lo qu' ha passat aquí,
mitj' hora antes de jo entrar?

ELV. ¡Ay, ay! ¿cóm ho pot saber? *(Ap. sorpresa.)*

PER. ¿Qui li pot havé explicat? *(id.)*

ELV. ¿Qu' es extrany! *(Ap.)*

PER. ¡Quedo parat! *(id.)*

ANTON. ¡Vaja!

ELV. ¿No sè com pot ser! *(id.)*

PER. ¿Ara si que això m' amola! *(id.)*

ANTON. ¡Éspliquèus! ¿qué tant pensar?

PER. Ja veurá; ella li dirá;

las donas se pintan solas...

ELV. No diguis, que, bon típet

te n' has fet y ara t' apartas...

PER. Es qu' haig d' escriurer dos cartas

a 'ls amichs.. *(unantsen.)*

ANTON. *(Lo delura.)* D' aquí un ratet;

no 't porta are això cap pressa.

ELV. ¡Oy, tal!

ELV. Donchs si ho vol sabé,

ab uns cuants mots I' hi diré

sense ferhi gayre fressa.

Fins avuy aquí hem viscut

tres: la sogra, filla y gendre.

y amigo, té de compendre.

que, aguantar més, no hem pogut;
pues la sogra, ab gènit raro,
s' havia ella proposat
robarns la tranquil·tat,
lo diner, y... hasta 'l contarho
me pujan las sanchis al cap...

ANTON. Avant.

PER. No 'ns deixavà viurer;
no 's podia plorá ó riurer
qu' ella ab tot no hi trobés taps.
Lo cuinar tant malament
com podia; ¡mal de ml!..
lo qu' ella ha arribat á di,
no 's pot creurer francament!
Pregunti vosté á l' Elvira
si pot dir mal del marit;
pues, jo 'm deixo tallá un dit
si no...

ANTON. Bueno, vaja, mira;
tot aixó que has explicat.
jo ja ho sabia primé,
y, ab lo que hi sentit, veig bé
que sols m' has dit la vritat.
Mes tocant á la cuestió,
la rahó també vos sobra,
pero crech fareu un' obra
bona, (pues m' hi empenyo jo.)
¿Si fos cert que arrepentida
se trobés ara, una dona
qu' ha fet molt mal en persona,
y 's confessa, y afligida
prega demanant á Déu
que, los seus fills la perdouin,
y espera ab afany ressoniu
los indults á 'ls oídos seus?
qué faria vostre cor
per tal arrepentiment?
¡Vaja, diguéu; francament!..
¡Sembla qu' os baixi de l' hort!..
ELV. Jo... jo... la perdonaria.

ANTON. ¿Y tú?

PER. Jo, no ho sé ben bé.

ANTON. ¿Donças qui ho te de sabé?

PER. ¡Oncle Anton, ningú hõ diria
lo qu' hem hagut d' aguantar!
y, com crech que vosté parla
per la sogra, 'l perdonarla,
cregui, onele, que 'm ve á ramà.

ANTON. Donechs, tú ho dius: per ella parlo,
y es precis que l' admeteu.

ELV. Jo...

PER. ¡Miri qu' es una creu,
que, son pés fins pot matarlo!

ANTON. Sou pés are es molt lleuger,
pues, tot arrepeniment
deixa son pes al moment
y 'l mai d' antes torna en bè.
Allá fora ella aguarda are,
y ab ánsia espera son fallo;
vosaltres diréu; jo, callo.

ELV. ¡Perico!

PER. Ves; qu' entri. (*S' assenta al silló.*)

ELV. (*Corrent cap al fondo.*) ¡Marc!

ESCENA ULTIMA

Dits y la senyora GRACIA, qu' al entrar s' abraça ab ELVIRA
y plorant d' alegria, diu:

GRACIA. ¡Filla meva del meu cor!

ANTON. Perico, estich molt content

(*Eneixanthi.*)

per ton gran desprendiment.

GRACIA. ¡Perico!...

(*Agenollántsetli als pés.*)

PER.

Fassi 'l favor,

que no es cap confessionari
lo silló, per agenollarse
devant d' ell; ja pot alsarse;
pero no te de tornarhi,
perque ab un cop plegará.
Té 'l perdó.

GRACIA.

Aixó m' aconsola.

(*Aixugantse*)

PER.

Si tingués ara un' estola
ja l' hi faria besar.

Alsis; vagi en nom de Dèu,

(*Ella ho fa.*)

pero té per penitencia,
lo fer bacallá... ab llicencia.

GRACIA

No 'n faré que no ho digneu,
Y tú, reb' gracias, Anton,

per tot lo qu' has fet per mi.
ANTON. Ma missió es lo protegir,
mentres visca en aquest mon.
PER. Ja qu' al fi, que 's quedi aquí,
son desitx es, vosté ho logra;

(A Anton.)

per vosté admeto la sogra.
ANTON. ¡Déume 'ls brassos!...

(Agrahit à Ele. y Per.)

PER. Y ELV.

¡Si, onele, si!

(S' abraçan.)

PROF

OBRAS DEL MATEIX AUTOR

Catalanas

- Un Tenorio més.—Parodia de l'òpera de Verdi, en 3 actes.
- Las Matracas de S. Pons (1).—Parodia sarsuela en 3 actes.
- ¡Ratas! (2).—Sarsueleta, en 1 acte.
- Una diva sabaiera (3).—Sarsuela-parodia, 1 acte.
- L' Hostalera (4).—Sarsueleta, 1 acte.
- ¿Qui podrà més?—Juguet, 1 acte.
- Hasia demà.—Juguet, 1 acte.
- Jochs de mans de carreró.—Quàdro de costums, 1 acte.
- De riattlas venen plorallas.—Absurdo, 1 acte.
- Un jove.—Monòlech, 1 acte.
- Un joch de cafè.—Monòlech, 1 acte.
- Don Seba.—Monòlech, 1 acte.
- L' un per l' altra.—Juguet, 1 acte.
- Un' altra sogra.—Comedia, 1 acte.
- Pobre y tonto.—Juguet, 1 acte.
- Tres personas.—Juguet, 1 acte.
- La arribada del didot.—Comedia, 1 acte.
- La Revolució en miniatura.—Disbarat-parodia, 1 acte.
- La modisteta.—Juguet, 1 acte.
- Un sarau de fora.—Sainete, 1 acte.
- La primera á Barcelona.—Sainete, 1 acte.

Bilingües

- Inglesos.—Comedia, 2 actes.
- Lo diari d' en Brusi (4).—Sarsueleta, 1 acte.
- L' amo de la casa.—Comedia, 1 acte.
- Un teatro casulá.—Extravagancia, 1 acte.
- A punta de dia.—Juguet, 1 acte.
- Lo fotógrafo.—Extravagancia, 1 acte.

Castellanas

- Faustino (4).—Sarsuela-parodia bufa, 1 acte.
- La dama de las comedias.—Parodia, 1 acte.
- Se desea una doncella.—Comedia, 1 acte.

Valenciana

- La prosesó per dins.—

Italiana Macarrónica

- Otello il moro di Valenzia (4).—Sarsueleta, 1 acte.

(1) Música de Robert Planquette.
(2) " de Isidro Xalabarde.
(3) " de Offembach.
(4) " de Abelardo Coma.

LO TEATRO REGIONAL

Periòdich setmanal ilustrat de Literatura, Novas y Anuncis

SURT LOS DISSAPTES

Preu de cada número: 10 céntims

Publica setmanalment 8 planas de folletí de las obras catalanas més notables.

Preu de suscripció: 2 pessetas trimestre

OBRAS PUBLICADAS

	<u>Ptas.</u>
L' AGULLA, drama en tres actes de D. Francesch Pelay y Briz.	2
SORTINT DEL OU, diálech de D. Ignasi Iglesias.	0'25
CLARIS, drama en tres actes de D. Conrat Roure.	2
LO TEATRO PER DINS, comedia en dos actes de D. Frederich Soler.	1'50
SANT JORDI MATA L' ARANYA, comedia en un acte de D. A. Guasch Tombas.	1
LA DONA Y LA BAYLERINA, comedia en un acte de don Frederich Soler.	1
PINTURA FI DE SIGLE, humorada inverossimil, en un acte, arreglada per los Srs. Guasch Tombas y Dalmases Gil.	1
UN' ALTRA SOGRA, comedia en un acte, de D. Abelardo Coma.	1

EN PUBLICACIÓ

LAS JOYAS DE LA ROSER, drama en tres actes y en vers, original de Frederich Soler.

Biblioteca Popular Catalana

VOLUMS PUBLICATS

	<u>Ptas</u>
I.—POESÍAS, per D. Frederich Soler.	0'50
II.—COLECCIÓ DE CUADROS, per D. Emili Vilanova.	0'50
III.—CAPS Y TREVAS, per D. J. Pons y Masaveu.	0'50

PROXIMS A PUBLICARSE

- IV.—TRAJEDIAS, per D. Victor Balaguer.
V.—TRAVALLS LITERARIS, de Robert Robert.
VI.—JOGUINAS (aplech d' intimas), de Manuel Roca mora.